

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	C. Verbokkem	Datum	20 juni 2023
Doorkiesnummer	030 – 286 4095	Kenmerk	10057803
E-mail	c.verbokkem@utrecht.nl	Onderwerp	Vervoerplannen 2024 U-OV en Syntus
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

We hebben u op 21 april via een [brief](#) geïnformeerd over de consultatieversie van de vervoerplannen 2024 van UOV en Syntus. De publieksconsultatie liep tot 7 mei jl. De reactietermijn voor de gemeentes stond open tot 14 mei jl.. Zoals we in de brief van 21 april aankondigden hebben we in U-10 verband op de vervoerplannen 2024 van U-OV en Syntus gereageerd (zie bijlage). Een aantal punten uit deze reactie brengen we hierbij onder de aandacht.

Algemeen

Overall gezien zijn we tevreden met de vervoerplannen, gegeven de omstandigheden. Het feit dat het aantal reizigers wel groeit maar nog niet op het niveau van voor corona is, is naar tevredenheid verwerkt in de vervoerplannen. Een punt van zorg blijft het personeelstekort. Dat heeft vooral te maken met een verder stijgend en erg hoog ziekteverzuim, onrust bij vervoerders vanwege stakingen en een hoog verloop in het personeelsbestand. Positief is verder dat de vervoerders, op verzoek van de provincie Utrecht, een pluspakket hebben opgesteld, voor het geval het aantal reizigers verder groeit en het personeelstekort sterk verminderd. Dat laatste punt blijkt met de recente inzichten nog niet direct te verwachten.

Toelichting

Het afgelopen jaar stond in het teken van herstel na de coronapandemie, maar ook van beperkingen door personeelstekorten. Hierdoor kunnen minder ritten gereden worden dan gewenst. Positief is dat sinds corona weer steeds meer reizigers gebruik maken van onze bussen en trams. De reizigersaantallen zaten februari 2023 op ca. 85% voor U-OV. Herstel van de reizigersaantallen tot het niveau van 2019 zal naar verwachting echter nog wel enkele jaren duren. Door nieuwe afspraken in het kader van de verlenging van de concessie tot 2025, kan het huidige voorzieningenniveau tot het einde van de concessie worden gehandhaafd.

De provincie Utrecht sprak bij de presentatie van de vervoerplannen 2024 de hoop uit dat als de personeelsproblemen (grotendeels) zijn opgelost en de reguliere dienstregeling conform vervoerplan 2023 zonder grote rituitval weer gereden kan worden, dit zich uit in reizigersherstel. Voor wat betreft

Datum 20 juni 2023
Ons kenmerk 10057803

de personeelsproblematiek verwacht de provincie Utrecht dat uiterlijk per 8 juli 2023 de volledige dienstregeling weer wordt gereden. Ze gaan er daarom vanuit dat de personeelsproblemen geen gevolgen meer zullen hebben voor de uitvoering van de vervoerplannen 2024. Deze constatering is met de recente berichten mogelijk achterhaald.

In het kader van de verlenging van de concessies heeft de provincie Utrecht, op basis van prognoses van de reizigers(opbrengsten), nieuwe businesscases vastgesteld. De conclusie is dat vervoerbedrijven nog steeds financieel in de problemen kunnen komen. Daarom zijn in het kader van de verlenging van de concessies nieuwe financieringsafspraken gemaakt en heeft de provincie besloten om voor de jaren 2023-2025 extra budget voor de OV-exploitatie (€ 60 mln.) beschikbaar te stellen. Hiermee kan het huidige voorzieningenniveau in stand worden gehouden en hoeft niet verder afgeschaald te worden. De financiële ruimte om de dienstregeling uit te breiden ontbreekt echter.

Omdat de dienstregeling vanaf december 2023 nog steeds is afgeschaald vanwege de personeelsproblematiek, heeft de provincie bij U-OV en Syntus aangegeven dat niet-gereden ritten (ritten die minder worden gereden dan het eerder vastgestelde vervoerplan 2023) in te gaan houden op de exploitatiebijdrage. De hiermee 'bespaarde' exploitatiebijdrage blijft beschikbaar voor het OV en wel voor het Pluspakket. Dit Pluspakket bestaat uit meerdere voorstellen voor uitbreiding van het aanbod, bovenop het aantal dienstregelingsuren van het vervoerplan 2024. Met het verlengen van de concessies is ook besloten om meer flexibiliteit in de concessies in te bouwen en het vervoerplan binnen bandbreedtes vast te stellen. Deze systematiek heeft de provincie voor het eerst gehanteerd voor het vervoerplan 2023 en hanteert de provincie ook voor het vervoerplan 2024. De provincie vraagt de vervoerders hierbij voor elke lijn en ieder tijdsvak aan te geven welke frequentie zij willen gaan rijden, inclusief een bandbreedte met maximaal één 'stapje' omhoog of omlaag: dus bijvoorbeeld van 4 keer per uur naar 6 keer per uur respectievelijk 2 keer per uur. Binnen deze bandbreedtes kan (binnen enig tijdsvak) dus nooit afgeschaald worden naar 0 keer per uur.

Utrecht specifiek

In de U10 brief zijn onze gemeentelijke aandachtspunten opgenomen in de bijlage van de brief op pagina's 6, 7 en 8.

Vervolg

De vervolgstappen tot het moment dat de nieuwe dienstregeling ingaat zien er als volgt uit:

- Vaststellen vervoerplannen door Gedeputeerde Staten: 12 september 2023
- Nieuwe dienstregeling op basis van vastgestelde vervoerplan: 10 december 2023

Bestuurlijk overleg

Recent vond een bestuurlijk overleg plaats tussen de provincie Utrecht en een aantal U10-gemeenten (waaronder Utrecht) over de OV-vervoerplanontwikkeling. Aanleiding voor dit gesprek was op de eerste plaats de geringe bestuurlijke betrokkenheid van U10-wethouders bij de aanbesteding van de nieuwe OV-concessie 2025. In de gesprekken hierover constateerden de aanwezigen met elkaar dat OV-netwerkontwikkeling een continue proces is, dat niet alleen gericht is op het kiezen van een goede vervoerder voor de concessie. De regiobestuurders willen goed op de hoogte worden gehouden van de keuzes die de provincie eind van dit jaar gaat maken voor de nieuwe concessies, zodat de gemeenteraden in de regio kunnen worden geïnformeerd over de wijze waarop de nieuwe concessies gaan helpen om de OV-bediening, die op dit moment zeker op woon- werk relaties en de richting kleine kernen als slecht wordt ervaren, structureel kan worden verbeterd. Daarbij staat het belang van te ontwikkelen woningbouwlocaties voorop. Goed openbaar vervoer is van cruciaal belang voor de

mobiliteitstransitie, die nodig is omdat ruimte op het wegennet ontbreekt om de groei van automobilititeit te faciliteren. Goed openbaar vervoer vanaf het moment van de oplevering van de eerste woningen op de woningbouwlocaties is een noodzaak. In de nieuwe concessies is het doel van de provincie om het huidige netwerk als uitgangspunt te gebruiken. Van daaruit kijkt de provincie naar aanvullende (nieuwe) verbindingen en uitbreidingen van bestaande.

De provincie Utrecht investeert stevig in OV-exploitatie om de terugval naar corona te beperken. In de samenwerking tussen gemeenten en provincie is het van belang om te onderkennen dat bij de uitbreiding van het openbaar vervoersnetwerk ook rekening gehouden dient te worden met de financiële kaders. De provincie en de gemeentes staan met elkaar voor de taak om de beschikbare middelen op een objectieve manier te verdelen en dat nieuwe wensen ook gepaard moeten kunnen gaan met besparingen op andere delen van het netwerk. Er is afgesproken dat de bestuurders in november 2023 nog een keer bijeenkomen om bij te praten over de nieuwe concessies. Vervolgens wordt twee per jaar gesproken over de uitgangspunten en wensen van het vervoerplan voor het volgende kalenderjaar (eind januari) en het concept vervoerplan (eind mei/begin juni).

Personeel

Zoals ook in de reactie op de vervoerplannen is te lezen is het personeelstekort een constante bron van zorg. De gedeputeerde heeft contact gehad met de vakbond over het verloop en ziekteverzuim bij chauffeurs. De vakbond heeft aangegeven dat de nieuwe CAO een goede basis is om op verder te bouwen. De instroom van personeel is inmiddels iets hoger dan uitstroom, maar een echte verbetering moet volgen als ook het verzuim omlaag gaat. Vanaf april heft de provincie boetes op uitgevallen ritten en de provincie merkt hiervan het effect. Het vooruitzicht voor de komende tijd is echter nog onzeker. De zomerdienstregeling zal naar alle waarschijnlijk haalbaar zijn, maar de reguliere dienstregeling in het najaar is naar verwachting nog afhankelijk van het ziekteverzuim en dus daarmee nog ongewis. Er is wel de afspraak gemaakt dat de vervoerders worden gewezen op een nauwere samenwerking met het UWV om op deze wijze extra personeel te werven.

Ontsluiting bedrijventerreinen

Gezamenlijk is geconstateerd dat het zeer nuttig is om voor de bedrijventerreinen GoedopWeg te (blijven) gebruiken. Er wordt echter ook geconstateerd dat op gebieden als samenwerking, koppelen van terreinen en bedrijfsverenigingen aan GoedopWeg en financiering continue inspanningen dienen te worden gepleegd door de betrokkenen.

Nachtbussen

De wens is om de nachtbusen weer te laten rijden. Syntus start in het najaar weer vijf lijnen op. De provincie en de gemeentes zijn het er allemaal over eens dat de prioriteit van inzet van personeel ligt bij vervoer van pendelstromen. Het maatschappelijk belang van het aanbieden van vanzelfsprekend openbaar vervoer, ook voor uitgaan in de stad, is vanuit de gemeenten nogmaals onder de aandacht gebracht.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester